

ELDRAØKIÐ

ELDRARØKTINA

Í fleiri ár, ikki virka væl long-ur. Vónandi fer ein eftirmet-ing av økinum at vera gjørd skjótt, og vónandi fer hon at hava munandi broytingar við sær.

Útfrá tí, sum er komið fram mælir TIGN til lógar-ásettar normeringar, ein rættvísan figgjarleist og regluligar trivnaðar- og nøgdsemiskanningar, bæði

millum búfólk, avvarðandi og starvsfólk.

Eini 150 fólk møttu á fundinum, sum var í auluni á Læraraskúlanum, har borgarstjórar í øllum komm-unum luttóku. Fyri Suður-oyнна luttók formaðurin fyri bú- og heimatænastuna. Landsstýriskvinnurnar í al-manna- og heilsumálum lut-tóku eisini á fundinum.

Vegna TIGN

Rúna Sivertsen
Betzy Ludvig
Tóra Tórgarð
Hanne-Dot Ludvig
Mary Antonsdóttir

Politikkarar og tey eldru hava sama ynski

– Longst gjørligt í egnum heimi er jú bæði politiska slagorðið og ynski hjá teimum flestu eldri. Eg skilji ikki, at øll ikki síggja, at tað rættasta fyri allar partar, er at raðfesta heimarøktina fram um alt annað, sigur Arne Thorsteinsson

Danjal av Rana

Eldraøkið gjørdist ein ov tung byrða hjá kommunum at bera einsamallar, heldur Arne Thorsteinsson, formaðurur í Landsfelag Pensjónista.

– Úrslitið bleiv, sum vit fryktaðu, og tað fer at krevja stórar politiskar avgerðir at gera álvarsamar broytingar, um heimarøktin skal raðfestast hægri, sigur Arne Thorsteinsson.

Hann tviheldur um, at tað eru nógvir pengar at spara, um fólk kunnu vera longri heima hjá sær sjálvum.

– Hvat kostar ein rímlig heimahjálp í mun til eitt stovnspláss? Eg skilji ikki, at politikkararnir ikki skilja, at við ikki at raðfesta heimarøktina, trýsta teir fólk inn á stovnarnar, sigur hann.

Hann harmast tó um, at heimarøktin als ikki er á einum nøktandi støði í dag.

– Tey eldru fáa jú ikki ta hjálp, tey vilja hava. Politikkararnir hava lovað, at brúkarin sjálvur skal avgera, hvørja hjálp hann vil hava, men soleiðis gongur tað jú ikki fyri seg. Tilboðið, sum kommunurnar veita, er

avgjørt frammanundan, hvat ein kann fáa og ikki fáa, og tí kunnu nógv eldri ikki fáa ta hjálp, tey vilja hava.

Arne Thorsteinsson vísir á, at politikkararnir og tey eldru jú eru samd á einum øki.

– Longst gjørligt í egnum heimi er jú bæði politiska slagorðið og ynski hjá teimum flestu eldri. Eg skilji ikki, at øll ikki síggja, at tað rættasta fyri allar partar, er at raðfesta heimarøktina fram um alt annað, sigur Arne Thorsteinsson at enda.

danjal@sosialurin.fo

Betri heimahjálp hevur stytt bíðilistan

Tørvurin var stórur, men seinasta árið er bíðilistin nógv styttur, sigur Anna Djurhuus, leiðari av Bú- og heimatænastuni í Suðuroy

Signar Dam, kommunulækni, argast aðrastaðni í blaðnum um, at bíðilistin at sleppa inn á onkran av røktarstovnunum í Suðuroy er alt ov langur og at yvir 20 fólk við akutlum tørv sleppa ikki inn. Anna Djurhuus, leiðari av Bú- og heimatænastuni í Suðuroy skilir, at kommunulæknin er argur, men vísir á, at bíðilistin er styttur nógv seinasta árið.

– Í løtuni hava vit 110 umsóknir um røktarpláss, meðan 15 teirra hava akuttan tørv, sigur Anna Djurhuus.

– Fremsta orsøkin til hetta er, at vit hava lagt meiri orku í heimatænastuna, so at fleiri kunnu vera longri heima. Seinastu tíðina hava øll, ið

hava mett seg havt tørv á heimahjálp, fingið eina sonevnda visitation, har ein fakpersónur metir um, hvørja hjálp, tey hava fyri neyðini. Eingin er fullkomiliga avvístur, men øll hava fingið ta, visitørunir metir, tey hava havt brúk fyri, tó kanska ikki alt tað, tey vildu ynskt, sigur Anna Djurhuus.

69 stovnspláss eru í oynni; 24 á Hamrabyrgi, 24 á ellis- og røktarheiminum á Tvøroyri, 12 í sambýlinum í Vági og 9 í sambýlinum í Hvalba. Fimm pláss afturat vóru í einum sambýli á Sevmýri á Tvøroyri, men hetta fór illa av stormi fyri nøkrum árum síðani.

– Tey fimm, sum búðu í sambýlinum tá, vóru flutt á onnur sambýli, men kort-

ini merkir hetta, at tað eru fimm pláss, ið vanta. Stýrið fyri bú- og heimatænastuna hevur umhugsað at útvega sær fleiri pláss, men enn er eingin endalig avgerð tikin, sigur Anna Djurhuus. Í stýrinum sita borgarstjórnarnir fyri tær sjeý kommunurnar í oynni, umframt leiðararnir av sosialu nevndunum í Vági og á Tvøroyri. Síðani 1. jan-uar 2015 hevur alt eldra-økið í oynni verið samanlagt.

– Í størst møguligan mun verður roynt at lata fólk búgva á heimstaðnum, men tað er Stýrið, sum avgerð, hvør sleppur inn. Plássini vera tó býtt út eftir tørv, sigur Anna Djurhuus.

danjal@sosialurin.fo

Mugu gera tað persónligt á ellisheimum

– Okkara uppgáva er at finna fram til, hvat hvørt einstakt búfólk elskar allarmest. Og so geva teimum tað upplivingina, um tað ber til, sigur Mia Pedersen, ein av leiðarunum í VEKS

Barbara Holm

Mia Pedersen er ein av leiðarunum í VAKS samstarvinum – VEKS er eitt kommunalt samstarv innan eldrarøkt og heimatænastu millum fyra kommunur í Norðurstreymoy og Norðureysturoy. Navnið VEKS stendur fyri forbókstavnum á samstarvskommununum, sum eru Vestmanna, Eiðis, Kvívíkar og Sunda kommunur.

Mia Pedersen hevur drúgvur royndir innan eldraøkið, og hon vísir á, at fyri at gera eldraøkið til eitt virðiligt stað hjá okkara gomlu, so er umráðandi, at vit síggja tey gomlu sum einstaklingar við ymiskum tørvum.

– Á Grønanesi í Vestmanna gera vit nógv burtúrur at finna fram til, hvat hvørt einstakt búfólk hjá okkum elskar. Til dømis hava vit eina kvinnu, sum elskar at dansa, og tað er orsaka av henni, at vit skipa regluliga skipa fyri dansi á Grønanesi, greiður Mia frá.

Hon vísir eisini á, at eitt búfólk á Grønanesi elskar at vera rundan um børn, og tí hevur stovnurin gjørt av, at bjóða barnagarðinum í bygdini inn á ellisheimið einaferð um vikuna. Ein onnur kvinna á Grønanesi

elskar at »shoppa«, og tí sleppur hon javnan við starvsfólkunum, tá ið tey skulu út at keypa eitthvørt.

– Soleiðis haldi eg vit mugu innrætta okkara eldraøkið, tí fólk eru ymisk, tað vita vit. Og tað eru eldri fólk sjálvsagt eisini, sigur Mia Pedersen.

Hon vísir á, at tað kann ikki einans vera fokus á aktivering, tí hvørt einstakt heim má taka støðið í, hvørjar aktivitetir hvørt búfólk vil hava.

– Er tað bingo ofta, so er tað ivaleyst gott fyri summi, men púra líka mikið fyri onnur, sigur Mia Pedersen.

barbara@sosialurin.fo